

Reima Mäkinen

Lehden perustiedot

Tekemäsi lehti tai lehdet: Explosion Comics, Zip, Joulumankeli, Micropost 82-85 (v. 1982 muitakin ks. <http://www.nic.fi/~kuvagra/sarjakuva/kannet.htm>)

Roolisi lehdessä: Sarjakuvien tekijä, kirjoittaja, taittaja, niittaaja, postittaja, markkinoija, jne. sekä tietenkin toinen päätoimittajista tai ainoa päätoimittaja.

Minä vuosina teit lehteä tai lehtiä: 1979 alkaen, Viimeisin tuli ulos 2007, mutta suunnitelmia on edelleen...

Julkaistujen numeroiden määrä, painosmäärät ja ilmestymisajankohdat:

Explosion Comics 1, 20kpl, 1979

Explosion Comics 2, 25kpl, 1980

Zip 1, 100kpl, 1980

Zip 2, 100kpl, 1981

Zip 3, 150kpl, 1982

Zip 4, 150kpl, 1982

Joulumankeli-81, 50kpl, 1981

Micropost 1, 100kpl. vuoden 83 alussa

Asuinkunta lehteä tehdessä: -79-81 Tampere, 81-84 Kankaanpää, 84-85 Porvoo, 85-88 Jyväskylä, 88-90 Helsinki, 90-91 Saarijärvi, 91-98 Kangasala, 2000- Helsinki.

Vanhempien ammatit tai yhteiskuntaluokka: Tehtaan työntekijöitä.

Lehti

A. Lehden teon aloittaminen

- 1. Miten keksit alkaa tehdä lehteä? Oliko lehdelläsi esikuvia pienlehtien joukossa tai muualla?**
Rinnakkaisluokalla Vesa Rintakoski teki huumorilehtiä (Tapio P.) ja muutkin kaveripiirissä, kun punk-ympyröissä liikuimme. Päätimme tehdä sarjakuvalehteä, koska sarjakuvat kiinnostivat Esikuvana tuolloin alkuun lähinnä Teräsmies.
- 2. Oliko lehdenteon ajatus sinulle tuttu aiemmin esimerkiksi koulussa tehtyjen lehtien tai koulun ulkopuolella itselle tehtyjen lehtien kautta? Mikäli oli, miten punk-lehden teko poikkesi tuosta toiminnasta?**
En ymmärrä kysymystä. Ennen tätä ei tehty lehtiä, kun idea tekemisestä tuli, tehtiin.
- 3. Millaista lehteä halusit alkaa tehdä? Millaisia tavoitteita lehden tekemisellä oli?**
Lähinnä kavereille näytiksi. Oli kiva nähdä omia sarjakuvia painettuna. Ks. myös: <http://www.skrolli.fi/micropost-oli-esihistoriallisten-tietokoneharrastajien-oma-lehti>
- 4. Missä lehti kopioitiin? Oliko käytössä valokopio- vai offset-menetelmä?**

Eka tais olla valokopioitu, Keskuskopio, Tampereella Hämeenkadulla, siitä eteenpäin Domus-Offset Tampereen Kalevassa. Paitsi Joulumankeli joka oli painokseltaan ja kooltaan niin pieni, että se kopioitiin. Zip 4:n kannet tein silkkipainolla. 4 väriä x 150 (+ pilalle menneet päälle), huh!

B. Lehden muoto ja sisältö

5. Millaisella porukalla teitte lehteä? Oliko porukan sisällä työnjakoa?

Kaverin (Petri Tuomola) kanssa. Alussa ei ollut pahemmin työnjakoa. Vuoden 81-jälkeen vetovastuu siirtyi aika paljon minulle. Samoin kävi Micropostin kanssa. Muutaman julkaisimme myös kevereiden, kirjeenvaihtokavereiden eli muiden sarjakuvalehden tekijöiden sarjoja, tarkasteltavan kauden lopulla.

6. Millainen ajatus sinulla oli lehden muodosta? Oliko sen suhteen esikuvia? Ajattelitko sisällysluetteloa, otsikointia, palstajakoa ja sen tyyppisiä asioita?

Mietittiin hieman. Johtoajatus oli julkaista mahdollisimman puhdasta sarjakuvalehteä, ilman kirjoitettuja "täytejuttuja".

7. Millaista lehden taittaminen oli? Oliko sinulla aiempaa kokemusta taittamisesta?

Ei. Alkuun tehtiin pari lehteä 1:1 sitten opittiin pienentämään sivuja.

8. Millaisista aiheista kirjoitit lehteen tai lehtiin? Määräytyivätkö aiheet pelkän mielenkiintosi mukaan, vai vaikuttivatko lukijoiden oletetut kiinnostuksen aiheet lehteen?

Aika paljon tehtiin ihan oman pään mukaan. Kavereiden lehtiä avustaessa sitten otettiin toiveet huomioon.

9. Miten lehden tekeminen muuttui uusien numeroiden myötä?

Kai se muuttui aina enemmän työläämmäksi kun oma vaatimustaso nousi eikä loppuyulos koskaan kohonnut niihin sfääreihin mitä oli haaveillut. Alkuun tuli kehuja ja se hiveli mutta sitten kun uutuudenviehätys karisi... Kasvuakin olisi halunnut painokseen/levikkiin, mutta vaikeaa se oli tietyn pisteen jälkeen.

10. Missä määrin lehdenteon päämääränä oli sinulle tiedonvälitys ja missä määrin itseilmaisu?

Sarjiksissa itseilmaisu. Joulumankeli ajoi joulukortin virkaa. Micropost oli lähes pelkkää tiedonvälitystä. Tai pikemminkin ideoiden jakamista.

11. Miten hyvin koit lehden heijastavan omaa persoonaasi?

Ei semmosta miettinyt. Jälkeenpäin niistä tietenkin voi lukea kaikkea rivien välistä.

12. Jos kirjoitit kuin omaan lehteesi, mihin lehtiin? Miten muihin lehtiin kirjoittelu erosi oman lehden teosta?

Ennen -82 (tai 84) taisin tehdä kuvituksia muutamiin, Vesaan, Ärjyyn, Kaleerinorjaan, Vetelehtijään, kuka nyt sattui pyytämään. Myöhemmin tein jonkun kirjoituksenkin.

C. Pienlehtiyhteisö ja ympäröivä kulttuuri

13. Miten lehteä levitettiin? Millaisia ajatuksia sinulla oli levittämisen suhteen?

Myytiin kädestä käteen, mainostettiin Soundissa ja Sarjainfossa sekä muissa pienlehdissä. Jonkin verran vaihdettiin muiden tekijöiden kanssa useampaakin kappaletta ja yritettiin levittää muidenkin lehtiä.

14. Miten suuri osa painoksesta vaihdettiin muihin pienlehtiin?

EOS. Ehkä 5-10%. Tavoite oli kuitenkin saada aina painokulut peittoon.

15. Miten tutustuit punkkiin ja miten punk vaikutti lehteen?

Tampereella nyt ei voinut välttää Epe'sin vaikutusta. Lähinnä punk- vaikutti asenteeseen. Että oli "lupa" tehdä. Kun ikää tuli se punk touhu alkoi äkkiä vaikuttaa hieman lapselliselta ja sitä tuli hieman kritisoiua/parodioituakin.

16. Oliko punk vain musiikkia ja musiikki vain punkkia?

Aluks punk oli henki ja elämä, mut sit aika pian tuli hevimpi musiikki, yms. Punkista jäi kuitenkin jonkilainen kapinahenki tai anarkian ajatus ja kaupallisuuden vastustusmeininki kytemään.

17. Miten suhtauduit korkea- ja populaarikulttuuriin pienlehtivuosina? Entä politiikkaan?

Populaarikulttuuri oli jees, korkeakulttuurista en tiennyt alkuun mitään, politiikkakaan ei kauheesti kiinnostanut. Kotona oltiin kovasti vasemmalla ja sitä kautta se toki oli tuttua mutta en itse jaksanut olla poliittisesti järjestäytynyt tai aktiivi. 18v. Pääsin taidekouluun ja sittenhän sitä korkeakulttuuria tuli väkisinkin.

18. Mitkä olivat suosikkilehtiäsi?

Pari ihan kärkeen pitää mainita Tilsan Nuuka Nautinto ja Zärpä sekä Terännön Oxopo. Suuri kurpitsa ja ULOkin oli ihan ok. Pahkasikakin joo, siinä vaiheessa kun se tuli Ärrälle.

19. Millaisia suhteita sinulla oli muihin pienlehtien tekijöihin? Millaiseksi koit pienlehtiyhteisön?

Kaveripiirissä tehtiin paljon lehtiä. Siis paljon. Ja kävin kirjeenvaihtoa ympäri Suomen. Se oli kivaa, vaikkakin sisäsiittoisuus sitten alkoi jossain vaiheessa väsyttää.

20. Millainen oli naisten asema pienlehtiäpiireissä?

En mä tiiä oliko niillä mitään erikoista asemaa. Mertsu Toivonen teki vaimonsa (ja siskonsa?) kanssa Sarjakuvia! -lehteä. Nalle teki Sirkun kanssa monet lehdet. Pauli teki Reijan kanssa Kurpitsaa, Turussa oli se joku mimmi (Anne Lee? tms), Riitta avusti meitä Micropostin kanssa. Vähemmän niitä oli päätoimittamassa. Enemmän ehkä hengasivat mukana jos tuttu mies/poika sattui tekemään.

D. Lehden tekemisen jälkeen

21. Milloin ja miksi lopetit lehden tekemisen?

Yleensä jatkoin aina pidempään kuin Pete, joka innostui herkemmin, mutta ei ollut yhtä pitkäjänteinen. Uusia nimikkeitä on tullut lanseerattua aina tarpeen mukaan. Nyt suunnittelen yhtä parodialehteä, mutta ei ollut vielä viime syksyn Sarjakuvafestareille aikaa piirtää sitä. Lisäks nyt kun on oma värilaser, niin pystyy helposti tekeen

kaiken laisia läpysköjä. Jopa digilehteä kokeiltiin tehdä korpulle -94. Se myi yllättävän hyvin eli noin 180kpl.

22. Seurasitko pienlehtimaailmaa vielä sen jälkeen?

Olen keräillyt sarjiksia joo. Joskus 10 vuotta sitten aloin himmailla, sillä ei ole oikein tiloja noille. Keskityn enemmän sisällöllisesti tiettyihin juttuihin enkä pyri enää haalimaan kaikkia piensarjiksia. Muutenkin seurannut Toisen Vaihtoehdon kautta ja satunnaisesti aina kun tulee mielenkiintoisia lehtiä vastaan.

23. Miten koit siirtymän hardcore-aikakauteen vuoden 1982 paikkeilla?

En kokenut. Olin jo ulkona punkista, muissa kuvioissa, Kankaanpään Taidekoulussa.

24. Miten lehdenteko vaikutti myöhempään elämääsi (esimerkiksi ystäväpiiri, arvot, ammatti)?

EOS. Oliko ensin muna vai kana? Tämmöinen yleislehtimies minusta tuli. Oikeissa hommissa olin muun muassa Anime-lehden toimitussihteerinä joskus 2007. Olisin varmaan jatkanutkin mutta ei päästy palkasta yhteisymmärrykseen. Juttuja olen kirjoitellut jatkuvasti sarjakuva- alan julkaisuihin sekä verkkoon. Mut joo, sosiaalistahan se tekeminen oli sillai sopivasti ja hyviä kavereita tuttuja jäänyt niistä piireistä.

25. Jos jatkoit myöhemmin journalistista toimintaa, koitko pienlehtitaustan vaikuttaneen toimittajantyöhösi esimerkiksi tyylin tai työskentelytapojen kautta?

En ainakaan itte huomaa että olis.

E. Vapaata muistelua ja pohdintaa pienlehdistä

Ärsytti aikoinaan sellaiset lehdet jotka kirjoitti muista toimittajista ja reposteli vain muiden juttuja. Toki se oli tärkeää, mutta arvostin ja arvostan sitä että lehdissä oli omia ajatuksia ja ideoita. Sarjakuvapuolella omakustanteet on nähty selkeästi harjoittelualustana, josta ikään kuin pitäisi ponnistaa isommalle kustantajalle. Itse en ole ajatellut näin, vaan nähnyt lehdet jotenkin ihan omanlaisinaan teoksina. Lehti on muutenkin mukavampi formaatti kuin albumi (liimasidottu kirja).

Jännää miten 70-luvulla omakustanteet oli ikään kuin yksittäisiä saarekkeita ja muista irrallisia projekteja, mutta sitten -80-luvulle tultaessa muodostui nopeasti sellaisia verkostoja. Soundin Myyntipalsta (vai oliko siellä joku "pienlehdet"- myyntipalstakin), oli tässä kyllä hirvittävän tärkeä kontaktien luomisen kannalta.

Keikoilla ja festareillahan lehtiä paljon myytiin. Itse en sitä kovin kauheasti harrastanut, ja se vaikutti ehkä sitten myös levikkeihin ja painosmääriin. Hyviä myyntipaikkoja ja saumoja ei kuitenkaan niin kauheen paljoa ollut.